

գրէ Հայոց (Տե՛ս Միխայիլ Ասորի, էջ 174-5) և երանի կը կարգայ որ Հայք ներկայ չեն գտնուած Քաղկեդոնի ժողովին եւ յայտնապէս կ'աւելցնէ սա տողերը. «Ի Քաղկեդոն ուրացան գԳրիսոս յուր պիկնդ կացիք ի հայրենի հաւատք որ շնորհեցաւ ձեզ ի Տեսունե և աշխարհիդ ձեր, զի որպէս երթեմք սերմն մարդկութեանս պարտաւստեցաւ ընդ աշխարհ, նոյնպէս սո ձեզ պահեցաւ սերմն ուղղափառ հաւատք, և ի ձեռք տարածեցոյց ե ընդ բազումս: Ողջ ընտրեալ յաւատարմ վեմն Քրիստոս, որդեակք իմ»: Այս երկու վանականներուն Հայոց հետ այսքան մերձաւոր կապակցութեան նայելով՝ յայտնադիման իմացողութեամբ (intuition) չէ՞ կարելի մտածել թէ երբ Վրացիք իրենց մէկ զաւակին յիշատակը ջնջեցին իրենց եկեղեցւոյն ծիսարանէն, Հայք դաւանակցութեան հետեանքով կրնային տիրանալ ա'յն վանքին՝ որուն հիմնադիրը եղաւ Պետրոս վրացին, ինչպէս Յոյները նոյն նպատակաւ գրաւեցին վանքերը և եկեղեցիները այն Վրաց և Սերպերու որոնք այլ և այլ պատճառներով լքեցին իրենց սեպհականութիւնները: Թերեւս պիտի առարկուէր թէ պատմական ճշմարտութեան հաւաստումին աղբիւրը յիշատակարաններն են. բայց մենք որքան որ ի ձեռին չունինք այդ մասին կարկառուն յիշատակարաններ, սակայն ունինք ժամանակի սուր ժանիքներէն ազատուած քանի մը տողերէ բաղկացեալ պատմական փոստ մը: Ը. դարու գրի առնուած ծածօթ Հայ Վանօրէից Յուցակը կը գրէ սա տողերը. «Բասրոյ վանքն որ յանուն Սուրբ Աստուածածնի, որ սո աշտարակին Դարքի ե». որ կը համապատասխանէ ճշդիւ Դաւթի աշտարակին դիմացը շինուած Պետրոսի վանքի տեղագրութեան: Հ. Ալիշան նոյն Յուցակին գաղիներէն Թարգմանութեան մէջ կը յարէ թէ Բասրոյ կամ Բասուր անձ գոյութիւն չունի, և կը կարծէ թէ Բակուր պէտք է կարգաւ. ո՛չ մին և ո՛չ միւսը, ճշգորէն պէտք է կարգաւ Պետրոսի վանք, ինչպէս ուրիշ արեւելեան եկեղեցեաց ծիսարաններն ալ նոյնը կը յայտնեն: Անաստաս վրդ.ի այս համեմատ յիշտաւարանէն որոշ կը հասկցուի թէ վանքը Ս. Աստուածածնի անունն նուիրուած էր և ոչ թէ Ս. Յակոբ Առաքելոյն. վանքին Եագուպիէն անունէն կը հետեցնեն Ս. Երկրի ուղեցոյց շինողները թէ վանքը նուիրուած էր Ս. Յակոբ Առաքելոյն. Եագուպիէն անունը, ինչպէս տեսնուեցաւ վերեւ, յառաջ եկած է պարսիկ Յակովիկ վկային նշխարաց փոխադրութենէն այս վանքին մէջ: